

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la modificarea punctului 6 din Hotărârea de Guvern nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale

1. Denumirea autorului responsabil de elaborarea proiectului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii de Guvern nr. 668/2022 cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale (în continuare proiectul hotărârii de Guvern), a fost elaborat de către Ministerul Energiei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului este elaborat în scopul executării prevederilor art. 108¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și art. VI alin. (11) lit. (c) din Legea nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, în vederea asigurării continuității și securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova în situații de criză în sectorul gazelor naturale. Potrivit art.108¹ alin. (1) din Legea nr. 108/2016, stocurile de securitate se constituie în cantitate egală cu consumul de gaze naturale pe parcursul a cel puțin 10 zile de consum, o zi de consum fiind echivalentă consumului zilnic mediu pentru perioada de iarnă calendaristică precedentă. Totodată, conform art.108¹ alin. (2) din Legea nr. 108/2016, în cazul în care la determinarea cantității de gaze naturale care urmează a fi stocată în calitate de stocuri de securitate se constată că cantitatea de gaze naturale rezultată este mai mică decât cantitatea din stocurile de securitate determinată conform datelor pentru perioada de iarnă anterioară perioadei de iarnă precedente, stocurile de securitate urmează a fi menținute la nivelul stabilit anterior.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Întru diminuarea impactului financiar de constituire a stocurilor de securitate în cantitate egală cu consumul de gaze naturale pe parcursul a cel puțin 10 zile de consum din iarna precedentă, în conformitate cu art. VI alin. (11) din Legea nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, s-a stabilit crearea graduală a stocurilor de securitate conform cantităților stabilite de Guvern, care să corespundă cu nu mai puțin de 4 zile de consum – începând cu 15 septembrie 2022, nu mai puțin de 8 zile de consum – începând cu 1 octombrie 2023, și nu mai puțin de 10 zile de consum – începând cu 1 octombrie 2024.

Cantitate exactă de 56,3 mil. m³, ce corespunde consumului de gaze naturale pe parcursul a 10 zile de consum pentru perioada de iarnă calendaristică precedentă 01.12.2025-28.02.2026, este stabilită în baza calculului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică prezentate către Ministerul Energiei.

În contextul enunțat, în scopul executării de către Guvern a sarcinilor atribuite prin lege, precum și întru realizarea măsurilor necesare asigurării securității energetice a țării, a fost elaborat proiectul hotărârii de Guvern cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin proiectul hotărârii de Guvern se dispune: - stabilirea cantității minime de gaze naturale ce urmează a fi stocate în calitate de stocuri de securitate (56,3 milioane m³), începând cu 1 octombrie 2026, cantitate ce corespunde consumului de gaze naturale pe parcursul a 10 zile de consum pentru perioada de iarnă calendaristică precedentă 01.12.2025-28.02.2026; - definirea mai exactă a situațiilor excepționale în care gazele naturale care fac obiectul stocurilor de securitate pot fi utilizate, total sau parțial, în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

Totodată, se propune ca prevederile proiectului să intre în vigoare la momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând cont de necesitatea aplicării imediate a reglementărilor ce țin de întreprinderea măsurilor necesare pentru asigurarea securității energetice a țării.

Obiectivele urmărite: depășirea provocărilor la securitatea aprovizionării cu gaze naturale prin sporirea rezilienței sistemului energetic în cazul unei crize; micșorarea impactului eventualelor situații excepționale în sectorul gazelor naturale asupra economiei naționale și asigurării aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali.

Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea alternativă I: A nu face nimic.

Efecte pozitive:

Nu au fost determinate, pentru opțiunea dată.

Efecte negative/riscurile lipsei de intervenție:

- Nu vor fi diminuate riscurile privind asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova;
- Nu va fi diminuat impactul eventualelor situații excepționale în sectorul gazelor naturale asupra economiei naționale și nu va fi asigurată securitatea aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul hotărârii de Guvern nu stabilește prevederi care ar putea avea impact asupra sectorului public.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Aprobarea proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat. Conform prevederilor punctului 4 din Hotărârea Guvernului nr. 668/2022, în concordanță cu art. 108¹ alin. (4) și (5) din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, costurile stocurilor de securitate urmează a fi acoperite din contul contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale. Pentru anul curent, se propune stabilirea cantității minime de gaze naturale ce urmează a fi stocate în calitate de stocuri de securitate în cuantum de 56,3 milioane m³ (în creștere cu 6,5 mil. m³ comparativ cu nivelul stocurilor de securitate stabilit anterior), începând cu 1 octombrie 2026, cantitate ce corespunde consumului de gaze naturale pe parcursul a 10 zile de consum în pentru perioada de iarnă calendaristică precedentă, 01.12.2025-28.02.2026. Cantitatea respectivă este stabilită reieșind din prevederile art. 108¹ alin. (1) și (2) din Legea nr. 108/2016 și art. VI alin. (11) lit. (c) din Legea nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative, precum și în baza calculelor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică prezentate către Ministerul Energiei prin scrisoarea nr. 04-01/2126 din 24.03.2026.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

În conformitate cu prevederile art. 108¹ alin. (5)-(7) din Legea nr. 108/2016, „(5) Agenția stabilește metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare ce urmează a fi achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, ținând cont de necesitatea acoperii costurilor stocurilor de securitate suportate de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate pe parcursul perioadei de 12 luni anterioare, de asemenea stabilește periodicitatea achitării acestora. Contribuțiile financiare se determină proporțional cotelor deținute de aceștia pe piața cu amănuntul a gazelor naturale și se aprobă prin hotărârea Agenției, care se ajustează la necesitate.

(6) Toți furnizorii care activează pe piața cu amănuntul a gazelor naturale sunt obligați să transfere contribuțiile financiare stabilite conform alin. (5) pe contul bancar al entității pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate dedicat realizării obligației de creare și menținere a stocurilor de securitate.

(7) Furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale recuperează cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare stabilite conform alin. (5) prin prețurile de furnizare a gazelor naturale. Cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare se distribuie în mod nediscriminatoriu între categoriile de consumatori finali. Cheltuielile aferente achitării contribuțiilor financiare suportate de titularii de licențe care furnizează gaze naturale la prețuri reglementate se iau în considerare de către Agenție la stabilirea prețurilor reglementate, cu condiția prezentării documentelor confirmative în acest sens”.

Până în prezent, recuperarea costurilor pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate de gaze naturale de 50 mil. m³ de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate desemnată - SA „Energocom”, s-a stabilit a fi realizată prin contribuțiile financiare ale furnizorilor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, în funcție de cota de piață ale acestora, inclusiv în conformitate cu Hotărârile ANRE nr. 649/2023, nr. 251/2024, nr. 226/2025 și nr. 257/2026.

Astfel, costurile suplimentare pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, inclusiv achiziționarea și stocarea adițională a 5,6 mil. m³ pentru atingerea nivelului de 56,3 mil. m³ a stocurilor de securitate, la fel se planifică a fi acoperite prin contribuțiile financiare ale furnizorilor de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, calculate în conformitate cu Metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor stocurilor de securitate de gaze naturale, aprobate prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 277/2023.

4.4. Impactul social

În Republica Moldova numărul consumatorilor finali de gaze naturale depășește 830 mii (consumatori casnici peste 814 mii și consumatori noncasnici - 16 mii) și de energie electrică peste 1322 mii. Republica Moldova este dependentă practic 100% de importurile de gaze naturale și doar 20% din energia electrică consumată anual este produsă la nivel local. Gazele naturale sunt principala resursă utilizată pentru producerea energiei electrice și termice - ceea ce amplifică fluctuația sezonieră a cererii la nivel de țară. Astfel, orice impact asupra securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova, în special în perioada rece a anului, ar pune o presiune asupra piețelor de energie electrică și gaze naturale și ar putea avea un impact semnificativ asupra economiei țării.

Prin crearea stocurilor de securitate de gaze naturale va fi diminuat impactul eventualelor situații excepționale în sectorul gazelor naturale asupra economiei naționale.

Proiectul hotărârii de Guvern în esență va determina un impact social pozitiv prin creșterea securității aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor finali.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prezentul proiect hotărârii de Guvern nu stabilește prevederi care ar putea avea impact asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul de hotărârii de Guvern nu stabilește prevederi care ar putea influența în mod diferit femeile, bărbații și minoritățile de gen și nu prevede promovarea unor măsuri de discriminare.

4.5. Impactul asupra mediului

Prezentul proiect de hotărâre de Guvern nu stabilește prevederi care ar putea avea impact asupra mediului, luând în considerare faptul că Republica Moldova nu dispune de capacități de stocare a gazelor naturale, crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale ce fac obiectul obligației de stocare urmează a fi realizată în țările vecine, din țările părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene, ce dispun de instalații de stocare a gazelor naturale.

Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate și analizate.

5. Compatibilitatea actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul hotărârii de Guvern respectă prevederile legislației naționale și nu intră în contradicție cu prevederile legislației UE. Proiectul nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Prin prezentul proiect nu sunt prevăzute măsuri noi întru implementarea actelor legislative ale UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul hotărârii de Guvern a fost supus consultărilor publice și a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Energiei, compartimentul „Transparență decizională, consultări publice” și pe portalul guvernamental: particip.gov.md.

Prin scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 2310-18-69-1179 din 27 aprilie 2026 și scrisoarea Ministerului Energiei nr. 07-1059 din 29 aprilie 2026, Nota de fundamentare și Proiectul hotărârii de Guvern, au fost expediate spre consultare și avizare, în adresa Ministerului Finanțelor, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Afacerilor Interne, Consiliului Concurenței, Centrul Național de Management al Crizelor, Agenției Proprietății Publice, ANRE, Secretariatul Comunității Energetice, titularilor de licențe pentru transportul și furnizarea gazelor naturale, AO „Asociația Furnizorilor de Gaze Naturale din Republica Moldova”.

Obiecțiile și propunerile expediate de către părțile interesate au fost examinate și luate în considerare la îmbunătățirea proiectului de hotărâre de Guvern, fiind întocmită Sinteza obiecțiilor și propunerilor cu argumentările de rigoare.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul hotărârii de Guvern este supus expertizei anticorupție și expertizei juridice potrivit art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea proiectului hotărârii de Guvern nu atrage după sine necesitatea modificării sau abrogării de acte normative în sensul aducerii acestora în concordanță cu reglementările acestuia.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Întru realizarea prevederilor proiectului hotărârii de Guvern, ce prevede stabilirea cantității minime de stocuri de securitate de gaze naturale la nivelul de 56,3 mil. m³ (cantitate ce corespunde consumului de gaze naturale pe parcursul a cel puțin 10 zile de consum în perioada de iarnă calendaristică precedentă, 01.12.2025-28.02.2026), SA „Energocom” urmează să asigure achiziționarea și stocarea a 5,6 mil. m³ de gaze naturale.

Implementarea actului normativ ar urma să fie asigurată de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate desemnată - SA „Energocom” și furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale în conformitate cu Metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale pentru acoperirea costurilor stocurilor de securitate de gaze naturale, aprobate prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 277/2023 și Hotărârile ANRE în acest sens.

Secretar general al ministerului

/semnat electronic/

Andrei GRIȚCO